

Flokkarnir um fólkaskúlan

ÚTBÚGVING

Rigmor Dam
rigmor@sosialurin.fo

Heimasíðan hjá Skúlablaðnum hevur verið væl vitjað og endurgivin seinastu dagarnar. Orsøkin er tann, at blaðið hevur lovað politisku flokkunum frammat at siga sína áskoðan um fólkaskúlan. Við loyvi frá blaðnum prenta vit her svarini frá flokkunum. Av tí at tilfarið er somikið rúgvismikið, verða nakrir av flokkunum eisini prentaðir í morgin.

Sambært skúlablaðnum, hevur blaðið sett flokkunum nakrar

spurningar á økjum, sum tey halda vera sera týðningarmikil hjá næstu samgongu at fáa loyst. Tilfarið er skipað soleiðis, at flokkarnir svara stutt og greitt. Skúlablaðið sigur, at stevnukráirnar nevna nógv av hesum viðurskiftum, men eru ofta orðaðar soleiðis, at tær eru lítið ítøkiligar.

- Vit skulu heilt ítøkiliga vita, hvat hesir flokkarnir standa fyri og hava sett sær fyri at fremja, koma teir í samgongu, sigur Skúlablaðið, sum er at finna á skulabladid.fo.



FÓLKAFLOKKURIN

PISA: Topp 10 innan 10 ár

Útbúgvingin hjá lærarum
Ætlanin er at læraraútbúgvingin verður umskipað til eina bachelor útbúgving. Ynskið hjá Føroya Lærarafelag er, at ein 5 ára kandidatútbúgving verður viðtikið beinanvegin og fer í gongd í 2009 – við samsvarandi lønarlagi sum aðrar kandidatútbúgvingar. Hvør er tykkara støða til hetta?

Fólkaflokkurin tekur undir við uppskotinum, sum landsstýrismaður floksins legði fram á ting 2. nov. 2007, og í uppskotinum er møguleikin opin fyri bæði BA og MA innan allar útbúgvingar. Spurningurin um, hvussu læraraútbúgvingin skal skipast í framtíðini, hoyrir heima í tí nýggju lógini, sum skal gerast um læraraútbúgvingina. Álitid er hálvt annað ára gamalt, og í hesum dynamisku tíðum er talan um langt tíðarskeið. Fólkaflokkurin er sjálvandi opin fyri spurninginum, um hetta skal takast upp til nýggja viðgerð, og harvið at hyggja uppá, um MA møguleikin skal takast við nú beinanvegin. Ætlanin hevur verið, at nýggj lóg um læraraútbúgving skuldi samtykkjast í vár, soleiðis at tey lesandi, sum verða upptikin í summar, skuldu útbúgvast sambært tí nýggju lógini. Spurningurin er, um hetta nú er realistiskt, men Fólkaflokkurin vil arbeiða fyri, at hetta verður framst sum skjótast.

Hvussu halda tit so, at lærararnir í føroyska fólka-

skúlanum eiga at verða útbúnir og uppstigaðir?

Hægri útbúgvingar bera mangan hægri lön við sær, men lønarspurningurin verður avgjördur millum lønardeildina hjá Fíggar-málaráðnum og Lærarafelagið, og vit halda ikki, at tað er rætt at viðgera ein slíkan spurning beint upp undir val.

Býtið millum land og kommunu

Føroya Lærarafelag saknar eina greiða útmelding um, hvat politisku flokkarnir vilja, tá ið tað snýr seg um býtið millum land og kommunu á skúlaøkinum.

Ganga tit inn fyri 6-7 tvingaðum kommunalum økjum, og at hesi økini umsita fólkaskúlan fult og heilt?

Fólkaflokkurin gongur inn fyri greiðum uppgávu- og ábyrgdarbýti millum land og kommunur og heldur, at fleiri uppgávur skulu flytast frá landinum til kommunurnar at umsita. Eldraøkið og fólkaskúlin skulu vera tey fyrstu. Flokkurin vil tó ikki tvinga kommunurnar saman, men mælir til, at tað í øllum førum verða skipað skúlaøki, har øll undirvísingin í økinum verður samskipað.

Umsoer, hvørt ið áseting seta tit á, at hetta skal verða framt?

Hetta skal verða gjørt í næsta valskeiði.

Stórir og smáir skúlar
Í Føroyum eru 57 fólka-

skúlar, nógvir teirra eru smáir. Hvør er tykkara støða til skúlastøddir, og eftir hvørjum leisti eiga skúlar at verða samanlagdir, um so er, at teir skulu tað?

Hetta við smáum og stórum skúlum er ein trupul spurningur. Hóast best er, at eindirnar eru rímliga stórar, ber ikki til at siga, at smáir skúlar ikki eisini kunnu vera góðir. Tí heldur Fólkaflokkurin, at skúlaøkin sjálf skulu gera av, hvørjir skúlar skulu verða nýttir, og hvørjir ikki – eisini um tað skulu vera stórir skúlar ella bæði smáir og stórir í einum øki. Lærararnir verða settir í økinum og kunnu tískil undirvísa í øllum skúlunum í økinum.

Vilja tit stuðla kommunum í sambandi við bygging av nýggjum skúlum, ið eru úrslit av samanleggingum?

Fólkaflokkurin heldur, at vit skulu halda fast við, at kommunurnar byggja og gjalda sínar skúlar sjálvar – her eigur ábyrgdarbýtið eisini at vera greitt.

Tá ið talan er um samanlegging – eru tit sinnað at varðveita verandi tímajáttan, hóast skúlar verða lagdir niður, hetta so at fleiri lærarar vera til t.d. yngru árgangirnar? Ella hugsa tit samanlegging bara viðsparing fyri eyga?

Fólkaflokkurin hugsar ikki um samanlegging bert viðsparing fyri eyga, tí eingin ivi er um – serliga tá ið vit hugsa um PISA-kanningina – at okkum tørvar at endurskoða fleiri ting í

skúlaskipanini. Tí eru vit til reiðar at viðgera spurningin, um tað ikki er rætt at varðveitaverandi tímajáttan, hóast - ella kanska sum viðurlag fyri at skúlar verða niðurlagdir. Men tað kundi verið so nógv annað, ið tímajáttanin eisini kundi verið nýtt til. Spurningurin um tímabýtið verður altíð aktuallur, og tað kann ikki roknað við, og eigur ikki at verða roknað við, at vit eina ferð með alla fara at finna fram til tað rætta tímabýtið. Hetta eigur at vera stóðugt samrøðuevni í skúlanum – eisini millum Lærarafelagið, Mentamálaráðið, landsstýrismannin og ta politisku skipanina!

Næmingar við serligum tørvi

Fólkaskúlaalógin ásetir, at fólkskúlin er fyri øll – sama hvønn tørv næmingurin hevur. Veruleikin er, at í fólkskúlanum eru nógvir næmingar við serligum tørvi, sum ikki fáa nøktandi undirvísing. Hvussu skipa tit fyri, at tey veiku í okkara skúla, atferðartrúplir næmingar og onnur við serligum tørvi fáa eitt nøktandi skúlatilboð?

Alt eigur at verða gjørt fyri, at eisini tey veiku, atferðartrúplir næmingar og onnur við serligum tørvi fáa góð skúlatilboð. Fólkaflokkurin vil halda fram við arbeiðinum, sum okkara landsstýrismaður hevur sett í verk á hesum økinum. Tær sernámsfrøðiligu tænstu-eindirnar, NSR-tæstan,

skal fáast at virka um alt landið. Royndirnar í Eysturoynni, har tænanast fyrst fór at virka, hava verið stak góðar. Endamálið er, at foreldur skulu kunna venda sær hagar og fáa alla ta hjálp, ið tørvur er á.

Síðsta vár vórðu fleiri lógarbrotyngingar gjørdar, sum miða ímóti, at tey veiku, atferðartrúplir næmingar og onnur fáa nøktandi skúlatilboð. Heimilað er nú eisini at seta á stovn serligt skúlatilboð fyri næmingar við atferðar- o. ø. trupulleikum. Arbeiðast skal víðari við hesum.

Eiga næmingar at verða býttir upp eftir førleika, evnum, atferð ella øðrum?

Útgangspunktið er, at næmingurin hoyrir til flokkin, men tað er ofta komið fram – eisini í PISA-niður-støðuni – at bæði fakliga veikir og fakliga sterkir næmingar fáa ov litlar avbjóðingar. Tí er lógarbrotynging gjørd, sum gevur møguleika fyri at skipa bólkar, so næmingar fáa hóskaði undirvísingartilboð avbjóðingar. Hetta kunnu vera næmingar, sum eru á sama fakliga stigi, ið kunnu stimbrast í einum øðrvísi samansettum bólki, enn flokkurin er. Men næmingar kunnu í mesta lagi helvtina av undirvísingartilboðini fáa undirvísing í bólkum uttan fyri flokkin. Endamálið við øllum hesum má vera, at øll fáa hóskaði undirvísingartilboð avbjóðingar.

SAMBANDFLOKKURIN

Størri s... ligar o...

Útbúgvingin hjá lærarum

Ætlanin er at læraraútbúgvingin verður umskipað til eina bachelor útbúgving. Ynskið hjá Føroya Lærarafelag er, at ein 5 ára kandidatútbúgving verður viðtikið beinanvegin og fer í gongd í 2009 – við samsvarandi lønarlagi sum aðrar kandidatútbúgvingar. Hvør er tykkara støða til hetta?

Sambandsflokkurin tekur undir við eini 5 ára kandidatútbúgving fyri at lyfta fakliga undirvísingartilboðið. Samstundis er neyðugt at verandi lærarar fáa møguleikar fyri eftirútbúgving í nógv størri mun enn í dag! Lønin vil altíð verða ein samráðingarspurningur millum arbeiðsgevara og arbeiðstakara, og politiskt verður ikki lagt seg út í tann partin.

JAVNAÐARFLOKKURIN

Skúli o... at byrg...

Útbúgvingin hjá lærarum

Ætlanin er at læraraútbúgvingin verður umskipað til eina bachelor útbúgving. Ynskið hjá Føroya Lærarafelag er, at ein 5 ára kandidatútbúgving verður viðtikið beinanvegin og fer í gongd í 2009 – við samsvarandi lønarlagi sum aðrar kandidatútbúgvingar. Hvør er tykkara støða til hetta?

Javnaðarflokkurin hevur sett sær fyri, at læraraútbúgvingin skal vera á kandidatstøði. Tað hava vit eisini sett í valskránna fyri lögtingsvalið 2008. Tó ásanna vit, at tað tekur tíð at uppbyggja slíka útbúgving, tí tað tekur tíð at fáa kvalifiseraðar undirvísarar á Fróðskaparsetur Føroya, har Lærarskúlin verður ein deild. Okkara fyrimyndir í hesum eru finsku og íslendsku læraraútbúgvingarnar. Við hesum fáa vit lærarar við høgum fakligum førleika og harvið eisini virðing um fakið.

Býtið millum land og kommunu

Føroya Lærarafelag saknar